

Kulturális antropológia alapképzés
VI. félév
Tantárgyi tematikák
2025/2026 tanév őszi

Kód	Tantárgy	Típus	Oktató
BTKAN5117	Terepmunka III.	gyj.	Választott oktató
BTKAN5118	Terepmunka-szeminárium III.	gyj.	Választott oktató
BTKAN5206	Életmód, életstratégiák a magyarországi romáknál	gyj.	Osgyáni Gábor
BTKAN5413	Alkalmazott antropológia gyakorlatok I. (Közösségfejlesztés)	gyj.	Osgyáni Gábor
BTKAN5415	Alkalmazott antropológia gyakorlatok III. (Társadalmi integráció és felzárkózás)	gyj.	Dr. Faragó László
BTKAN5504	Globalizáció és regionalizmus II.	gyj.	Dr. Molnár Ágnes
BTKAN5700	A család és a rokonság Európában a középkortól napjainkig	gyj.	Dr. Molnár Ágnes
BTKAN5600	Szakmai gyakorlat I.	gyj.	Dr. Dobák Judit
BTKAN5601	Szakmai gyakorlat II.	gyj.	Dr. Dobák Judit
BTKAN5602	Szakmai gyakorlat III.	gyj.	Dr. Dobák Judit
BTKAN5603	Szakmai gyakorlat IV.	gyj.	Dr. Dobák Judit
BTKAN5604	Szakmai gyakorlat V.	gyj.	Dr. Dobák Judit
BTKAN5605	Szakmai gyakorlat VI.	gyj.	Dr. Dobák Judit

Tantárgy neve: Terepmunka III.	Tantárgy Neptun kódja: BTKAN5117 Tárgyfelelős intézet: AFTI
	Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Dobák Judit PhD,	
Közreműködő oktató(k): dr. Faragó László PhD, dr. Lajos Veronika PhD, dr. R. Nagy József PhD, dr. Molnár Ágnes PhD, Török Zsuzsanna	
Javasolt félév:	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont:	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy a hallgatók valós társadalmi, kulturális vagy kommunikációs terepen végezzenek önálló kutatómunkát, amely során alkalmazzák az elméleti ismereteiket, fejlesztik empátiás és elemző készségeiket, valamint megismerik a terepmunka etikai és módszertani kihívásait. Az oktató koordinálja és támogatja a hallgatók munkáját, de a kurzus menete a terepmunka dinamikájához igazodik.	
Fejlesztendő kompetenciák: a) tudása b) képességei c) attitűdje d) -autonómiája és felelőssége	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás:	Gyakorlat: 1. Bevezetés és előkészítés 2. Terepmunka fogalma, célja, etikai kérdések 3. Témaválasztás, terep kijelölése 4. Módszertani felkészítés 5. Megfigyelés, interjú, terepnapló 6. Kapcsolatfelvétel a tereppel 7. Kutatási terv készítése 8. Célkitűzések, kérdésfelvetések, időbeosztás 9. Terepmunka megvalósítása 10. Hallgatók önálló munkája a terepen 11. Oktatói konzultációk igény szerint 12. Reflexió és zárás 13. Tapasztalatok megosztása, tanulságok 14. Terepnaplók, beszámolók értékelése
Félévközi számonkérés módja és értékelése:- gyakorlati jegy Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: A hallgatótól elvárt az aktív órai részvétel, mind a saját terepmunkájának ismertetése, mind a hallgatótársak terepélményeinek feldolgozása tekintetében. A félév végére egy elemző dolgozatot kell leadnia, ami egyben összefoglaló a terepi kutatómunka aktuális eredményeiről.	
Kötelező irodalom: Héra Gábor – Ligeti György (2017): Módszertan – A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 978-963-389-788-1. Babbie, Earl (2017): <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i> . Budapest: Balassi Kiadó. ISBN 978-963-456-000-5.	
Ajánlott irodalom: Nagy, Károly Zsolt (2019): A kulturális antropológiai terepmunka módszertana. <i>Tabula – A Néprajzi Múzeum online folyóirata</i> , 20(1–2), 1–33. ISSN: 2064-7190 https://real.mtak.hu/135759/1/2019_1-2_01.pdf	

Johnson, Jeffrey C. – Hruschka, Daniel J. (2014): <i>Research Design and Research Strategies</i>. In: Bernard, H. Russell – Gravlee, Clarence C. (eds.): <i>Handbook of Methods in Cultural Anthropology</i>, 2nd edition. Lanham: Rowman & Littlefield. https://www.qualquant.org/wp-content/uploads/sird/johnson%20and%20hruschka%20HMCA2.pdf Nelson, Katie (2017): <i>Doing Fieldwork: Methods in Cultural Anthropology</i>. In: Brown, Nina – González, Laura Tubelle de – McIlwraith, Thomas (eds.): <i>Perspectives: An Open Invitation to Cultural Anthropology</i>. Society for Anthropology in Community Colleges. https://perspectives.americananthro.org/	
Tantárgy neve: Terepmunka szeminárium III.	Tantárgy Neptun kódja: BTKAN5118 Tárgyfelelős intézet: AFTI
	Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Dobák Judit PhD	
Közreműködő oktató(k): dr. Faragó László PhD, dr. Lajos Veronika PhD, dr. R. Nagy József PhD, dr. Molnár Ágnes PhD, Török Zsuzsanna	
Javasolt félév:	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont:	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy a hallgatók terepmunkáját reflektív és elemző keretbe helyezze, elősegítve a tapasztalatok tudományos feldolgozását, az elméleti és gyakorlati szempontok összekapcsolását. A szeminárium során a hallgatók megosztják tereptapasztalataikat, közösen értelmezik azokat, és elméleti keretek segítségével mélyítik el megértésüket. Az oktató facilitálja a beszélgetéseket, és segíti a kritikai gondolkodás fejlődését. Fejlesztendő kompetenciák: e) tudása f) képességei g) attitűdje h) -autonómiája és felelőssége	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás:	Gyakorlat: 1. Bevezetés, célkitűzések, elvárások 2. Témaválasztás és terep kijelölése 3. Kutatási terv és módszertan 4. Kapcsolatfelvétel a tereppel 5. Terepmunka első tapasztalatai 6. Etikai kihívások a gyakorlatban 7. Módszertani elakadások és újra tervezés 8. Köztes reflexió 9. Narratívák és történetmesélés 10. Kulturális különbségek és kommunikáció 11. A kutató mint résztvevő megfigyelő 12. Adatfeldolgozás és terepnapló 13. Záró prezentációk I. 14. Záró prezentációk II. és összegzés
Félévközi számonkérés módja és értékelése: -gyakorlati jegy Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: A hallgatótól elvárt az aktív órai részvétel, mind a saját terepmunkájának ismertetése, mind a hallgatótársak terepélményeinek feldolgozása tekintetében. A félév végére egy elemző dolgozatot kell leadnia, ami egyben összefoglaló a terepi kutatómunka aktuális eredményeiről.	
Kötelező irodalom: Héra Gábor – Ligeti György (2017): <i>Módszertan – A társadalmi jelenségek kutatása</i> . Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 978-963-389-788-1. Babbie, Earl (2017): <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i> . Budapest: Balassi Kiadó. ISBN 978-963-456-000-5.	
Ajánlott irodalom:	

Nagy, Károly Zsolt (2019): A kulturális antropológiai terepmunka módszertana. *Tabula – A Néprajzi Múzeum online folyóirata*, 20(1–2), 1–33. ISSN: 2064-7190 https://real.mtak.hu/135759/1/2019_1-2_01.pdf

Johnson, Jeffrey C. – Hruschka, Daniel J. (2014): *Research Design and Research Strategies*. In: Bernard, H. Russell – Gravlee, Clarence C. (eds.): *Handbook of Methods in Cultural Anthropology*, 2nd edition. Lanham: Rowman & Littlefield. <https://www.qualquant.org/wp-content/uploads/sird/johnson%20and%20hruschka%20HMCA2.pdf>

Nelson, Katie (2017): *Doing Fieldwork: Methods in Cultural Anthropology*. In: Brown, Nina – González, Laura Tubelle de – McIlwraith, Thomas (eds.): *Perspectives: An Open Invitation to Cultural Anthropology*. Society for Anthropology in Community Colleges. <https://perspectives.americananthro.org/>

Tantárgy neve: Alkalmazott antropológiai gyakorlatok III. (Társadalmi integráció és felzárkózás)	Tantárgy Neptun kódja: BTKAN5415 Tárgyfelelős intézet: Antropológia és Filozófia Tudományi Intézet Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Faragó László	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 2024ősz	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: előadás, gyakorlat, 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
A társadalmi integráció és felzárkózás tantárgy keretében a hallgatók megismerik az eltérő kultúrák képviselőinek interaktív közléseit, kommunikációs különbségeit: Beszélünk a környező és a távolabbi régiók közlés béli formagazdaságáról, különböző kódolásokról és visszakódolási lehetőségekről. A társadalmi felzárkózás kérdését a kultúráközi kommunikáció defektusain keresztül ismerjük meg. A félév alatt több, miskolci intézménybe látogatunk a hallgatókkal, ahol a terepmunkában térképezzük fel a társadalmi integráció különböző helyeit. Fejlesztendő kompetenciák: i) tudása:. Ismeri az antropológiai tudás gyakorlati alkalmazásának alapelveit, szakmaspecifikus praxisát és etikai vonatkozásai j) képességei Képes a kortárs társadalmak szociokulturális jelenségeinek, változási tendenciáinak, konfliktusainak értő elemzésére, és irányítás mellett kutatási projekteken való részvételre. k) attitűdje: Fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására, fellép a társadalmi diszkriminációval szemben és aktív módon járul hozzá az előítéletekhez köthető konfliktusok enyhítéséhez. l) autonómiája és felelőssége: Munkáját a szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi és törekszik a kulturális antropológia nemzetközileg meghatározott etikai normáinak betartására.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás:	Előadás és gyakorlat: 1. A társadalmi integráció fogalma; 2. A lakóhely hatása a társadalmi integráció; 3. Elit és társadalmi integráció; 4. Új esély, Baptista Tevékeny Szeret Misszió látogatás; 5. Műhelybeszélgetés az Új esély központban tett látogatásról; 6. Térbeli-társadalmi elkülönülés és integráció a nagyvárosokban; 7. Napfényt az Életnek Alapítvány, látogatás; 8. Műhelybeszélgetés a Napfényt az Életnek Alapítványi látogatásról; 9. A magyar fiatalok társadalomképéről;

	10. Szimbiózis Alapítvány, Miskolc-Baráthegy, terepmunka; 11. Műhelybeszélgetés a Szimbiózis Alapítvány látogatása után; 12. Miskolci börtön, Szirmabesenyői út; 13. Műhelybeszélgetés a börtönben tett látogatásról 14. A projektmunkák prezentációja;
Félévközi számonkérés módja és értékelése: Folyamatos óralátogatás, interaktív részvétel a terepmunkán és a műhelymunkán Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: A terepmunka során felkeresett intézmény egyikének bemutatás a társadalmi integrációhoz tartozó fogalomrendszeren keresztül. Az esszé legalább nyolcezer karaktert tartalmazzon, fotókat, interjúkat, absztraktot és összegzést is.	
Kötelező irodalom: Szabó János (2014): Interkulturális kommunikáció, NKE, 2014; Niedermüller Péter (2001): A kultúraközi kommunikációról. – In. Béres István., Horányi Özséb (szerk.): Társadalmi kommunikáció. - Budapest, Osiris 2001; pp. 97-111. Farkas Zoltán (2013): A társadalmi tőke fogalma, Szellem és tudomány, 4. évf., 2013, 2: 106-133 Ajánlott irodalom: Andorka Rudolf (1994) A rétegződéelmélet haszna a mai magyar társadalom kutatásában. In Andorka Rudolf – Hradil, S. – Peschar, J. L. (szerk.) Társadalmi rétegződés. AULA, Budapest; Ferge Zs. (2002) Struktúra és egyenlőtlenségek a régi államszocializmusban és az újkapitalizmusban. Szociológiai Szemle, 2002/4, p.: 9–33.	

Tantárgy neve: Globalizáció és regionalizmus	Tantárgy Neptun kódja: BTKAN5504 Tárgyfelelős intézet: Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős:	
Közreműködő oktató(k): dr. Molnár Ágnes egyetemi docens	
Javasolt félév: 5	Előfeltétel:
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: <i>gyakorlati jegy</i>
Kreditpont: 3	Munkarend: <i>nappali</i>
Tantárgy feladata és célja: A tanegység célja, hogy a hallgatók a globalizáció és regionalizáció jelenségeihez kapcsolódva elmélyült ismeretek szerezzenek azon legfontosabb antropológiai és alkalmazott antropológiai kérdésekről, amelyek a nemzetközi kortárs antropológia diskurzusát tematizálják. A szemináriumi órákon – amelynek felépítése szigorúan követi a <i>Globalizáció és regionalizmus I.</i> előadássorozatot tanmenetét – a hallgatók a témához kapcsolódó meghatározó szerzőkhöz köthető (angol és magyar nyelvű) szakszövegek, esetleírások, dokumentumfilmek kritikai feldolgozásával foglalkoznak, egyéni és csoportos feladatok keretében. A szeminárium különös hangsúlyt fektet arra, hogy a hallgatók számára érthetővé váljon, hogy a globális világban megjelenő különböző társadalmi problémák – migráció, urbanizált és rurális szegénység, túlnépesedés, járványok, katasztrófák, fegyveres konfliktusok, globális felmelegedés, stb. – milyen összefüggésrendszerben értelmezhetőek, és hogyan kontextualizálják a lokális szintű antropológiai vizsgálatokat. Fejlesztendő kompetenciák: a) tudás - Átfogóan ismeri a társadalomtudományok képzési területe tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait, annak érdekében, hogy kompetens módon tudjon fellépni a különböző szociokulturális élethelyzetekből adódó problémák felismerésében és megoldásában szociális, közigazgatási, oktatási, egészségügyi és kulturális területen betöltött munkakörében. - Ismeri a kulturális antropológia szakterületéhez, illetve annak két legfontosabb szakterületéhez - vizuális és alkalmazott antropológia - kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert, amelyek segítik eligazodását a globalizált világban	

fellépő (lokális szintű) konfliktusok értelmezésében és azok gyakorlati megoldásában való részvételében.

- Birtokában van azon gyakorlati társadalomtudományi ismereteknek, amelyek szükségesek a kulturális antropológia és más rokon képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.
- Átfogóan ismeri a kulturális antropológia szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, és azokat az etikai normákat, amelyek ismerete a felelős munkavégzésének alapját képezik, tekintettel a kulturális, vallási, kisebbségi és a társadalmi sokszínűséggel és mássággal kapcsolatos európai értékelveknél.
- Rendelkezik azzal a tudással, azokkal a képességekkel, attitűdökkel, amelyek a kulturális antropológusként az állampolgári műveltség meghatározott értelmiségi köréhez kötik.

b) képesség

- - Értően alkalmazza a kulturális antropológia eljárásrendjét, legfontosabb kortárs elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát munkakörében meghatározott feladatai végrehajtásakor.
- Megérti és használja a kulturális antropológia szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven egyaránt, ezzel is segítve a munkakörében releváns információk megszerzését és rendszerezését.
- Rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a kortárs társadalmak, kultúrák működésével kapcsolatos alapfogalmak vonatkozásában.
- Megért, illetve értelmez összefüggő szövegeket, valamint vizuális jelekkel és tipográfiai eszközökkel tagolt szövegeket, táblázatokat, adatsorokat, vizuális szövegeket, mozgó- és állóképeket, térképeket, diagramokat, annak érdekében, hogy a kortárs szociokulturális antropológiai ismereteivel, gyakorlatorientált módon támogassa munkáját és problémamegoldását különféle munkakörökben, illetve nem szakmabéli környezetének ezeket hatékonyan interpretálja.
- Az emberi viselkedéssel kapcsolatos rutin szakmai problémákat azonosítja, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati háttérrel a modern kulturális antropológia eszközkészletének segítségével, azokat standard műveletek gyakorlati alkalmazásával megoldja.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, és ahhoz hozzáférhető források legszélesebb körét használja, amelyek mindennapi, illetve a globalizált világban folyamatosan változó szociokulturális élethelyzetek

- problémák, szabályszerűségek és recens sajátosságok - további megértéséhez szükségesek.

c) attitűd

- Vállalja és hitelesen képviseli kulturális antropológusként szakmája szociálisan érzékeny és esélyegyenlőségre törekvő társadalmi szerepét, alapvetően elfogadó viszonyát a világhoz.
- Nyitott a kulturális antropológia átfogó holisztikus gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, rugalmas átadására a nem szakmai közönség számára is.
- Folyamatos személyes tanulását a magyarországi és európai uniós közjó szolgálatában értelmezi, mindig a demokratikus társadalmi alapelveknek megfelelően.

d) autonómia és felelősség

- Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában, miközben tudatában van szakmai eszközkészletének és saját ismereteinek korlátozott voltával.
- A kulturális antropológia megalapozó nézeteinek megfelelően felelősséggel vállalja és toleránsan, illetve empatikusan kezeli a társadalmi és kulturális "másság" eseteit.

Tantárgy tematikus leírása:

1. Bevezetés.
2. Egy, a témával kapcsolatos film megtekintése.
3. A film elemzése.
4. A globalizáció hatásai és kísérőjelenségei: A globalizáció politikai-társadalmi vetületei.
5. Globalizáció a gazdasági szférában. A fogyasztói társadalom és a globális piaci rendszer kritikája (fair trade, mikrohitelezés, stb.)
6. A globalizáció földrajzi vetületei. A transznacionális népességmozgás okai, tendenciái, migráció.
7. A túlnépesedés-elnéptelenedés, szuburbanizáció, dezurbanizáció, reurbanizáció, dzsentifikáció.
8. Fenntartható fejlődés, ökológiai eltartóképesség, és a globális klímaválság okozta helyi problémák
9. Globális problémák - regionális kezelés: egészségügy.
10. Globalizáció és kultúra.
11. Társadalmi különbségek-regionális eltérések (Magyarország régiói, város-vidék közötti különbségek, integráció-szegregáció).
12. Saját munkák bemutatása

- 13.Saját munkák bemutatása
- 14.Összegzés.

Gyakorlat:

Félévközi számonkérés módja és értékelése és a gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A félév során a hallgatók kiselőadást tartanak egy szabadon választott szakszövegből és két másik szöveg bemutatását opponálják, valamint részt vesznek a filmvetítésen, illetve az azt követő beszélgetésekben.

A szeminárium teljesítésének feltételei:

1. rendszeres jelenlét, maximum három hiányzás a félév során – értesítés nélküli hiányzás a kiselőadás napján: a félév végén automatikusan nem teljesítette bejegyzést von maga után
2. a megadott szakirodalom olvasása és a szakirodalmakhoz kapcsolódó feladatok elkészítése, aktív részvétel a szövegeket tárgyaló beszélgetésben – kérdések, vélemény, kapcsolatok más szövegekkel és témákkal, hozzászólás a szemináriumi előadáshoz stb.
3. szemináriumi dolgozat készítése választott témából (min. 10.000 leütés)
4. egy, a Cinefest programjában szereplő és a szeminárium témájához kapcsolódó film megtekintése és bemutatása kiselőadás formájában.

A szemináriumi dolgozat értékelése:

1. Szakirodalom mennyisége (legalább 4-5, lehetőleg friss tanulmány), feldolgozásának módja, hivatkozások megléte, pontossága (10 pont)
2. Saját meglátások, gondolatok megfogalmazása a szakirodalmi tájékozódás nyomán (10 pont)
3. A gondolatmenet, érvelés helytállósága, követhetősége (10 pont)
4. A dolgozat terjedelme, tagolása, illusztrációkkal való ellátása (fotók, ábrák, diagramok, stb.) (5 pont)
5. Formai követelmények betartása, helyesírási és nyelvhelyességi hibák mellőzése, fogalmazás gördülékenysége.(5 pont)

A gyakorlati jegy tartalma:

A kurzushoz kapcsolódóan minden feladat esetében a Hallgatók pontokat fognak kapni. A félév során összesen 100 pontot tudnak összegyűjteni.

Miután a tematika összesen 12 db kötelező szakszöveget tartalmaz, 12 db feladatot kell teljesíteniük.

Kisfeladatok pontszáma: 10x5 pont = összesen 50 pont

Dolgozat pontszáma: 40 pont

Film bemutatásának pontszáma: 10 pont

Késedelmes leadás esetén -1 pont!

A félév végi érdemjegyek a megszerzett pontszámok alapján:

0 – 50 pont	elégtelen
51 – 62 pont	elégséges
63 – 74 pont	közepes
75 – 86 pont	jó
87 – 100 pont	jeles

A szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): kiselőadás / prezentáció

Kötelező irodalom

APPADURAI, Arjun

2001 A lokalitás teremtése. *Regio* (11) 3: 3–31. ISSN 1219 701

http://epa.oszk.hu/00000/00036/00042/pdf/regio2001_3.pdf

BAUMAN, Zygmunt

2002 *Globalizáció. A társadalmi következmények*. Szukits, 90–156. ISBN: 9639393681

ERIKSEN, T.H

2006 *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálanropológiába*. Budapest, , Gondolat Kiadó pp. 367-387.

ERIKSEN, T.H. – NIELSEN, F. S.:

2021 Globális hálózatok. In: *Uők: Az antropológia története*. Budapest: Gondolat, 235-267.

A. GERGELY András

1997 *Kisebbség, etnikum, regionalizmus*. Budapest: MTA Politikai

Tudományok Intézete. <http://mek.oszk.hu/11000/11003/11003.htm> ISBN 9638300361

NIEDERMÜLLER Péter (szerk.)

2008 *Sokféle modernitás*. Budapest: L'Harmattan, 238–261. ISBN 9789632361185

Ajánlott

ARTNER Annamária

2009 *Új regionalizmus mint válságmenedzselő stratégia? Tér és Társadalom* XXIII. 83-109.

BECK, Ulrich

2008 Világkockázat-társadalom. Az elveszett biztonság nyomában. (Belvedere Meridionale: Szeged

BOROS Lajos

2010 A kulturális gazdaság globalizálódásának néhány földrajzi aspektusa, In: A globális gazdaság földrajzi dimenziói, Mészáros Rezső: Akadémiai Kiadó, Budapest,

ERIKSEN, Thomas Hylland (szerk.)

2003 *Globalisation. Studies in Anthropology*. Pluto Press. ISBN-10: 0745320597 ISBN-13: 978-0745320595

FARAGÓ László

2004 A regionalizmus hajtóerői Magyarországon. Tér és Társadalom 18. évf. 2004/3. 1-23.

JÓZSA Viktória

2016 A magyarországi regionalizmus egy gyakorlati szakember szemével. Tér és Társadalom 30. évf., 2016/1. szám 37-55.

KOPPÁNY Judit – UDVARHELYI Éva Tessza

2009 A világ az iskolában. Tanulmányok a globalizációról a tanároknak.

https://unp.hu/hir_docs/160_a_vilag_az_iskolaban_tanulmanyok_a_globalizacirol_tanaroknak.pdf

MEYROWITZ, Joshua

2005 A glokális hajnala: A hely és önazonosság új élménye a globális faluban. *Világosság*, 2005/6.

NASH, J.

1979 *We Eat the Mines and the Mines Eat Us: Dependency and Exploitation in Bolivian Tin Mines*. New York, Columbia University Press

NEMES NAGY József

1998 *A tér a társadalomkutatásban. Bevezetés a regionális tudományba*.

Budapest, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület

NIEDERMÜLLER Péter

Etnicitás és politika a késő modern nagyvárosokban. *Replika* 38. (1999):105-120.

<http://www.c3.hu/scripta/scripta0/replika/honlap/38/07nieder.htm>

RITZER, G.

2007 *The Globalization of Nothing*. Thousand Oaks, CA, Pine Forge Press

SZÁNTÓ Diana

2014 A föld ára. Fejlesztés, demokrácia és egyenlőtlenség Nyugat-Afrikában. *Valóság*, Jún.; LVII. 6.

SZIRMAI Viktória

2004 Globalizáció és a nagyvárosi tér társadalmi szerkezete. *Szociológiai Szemle* 2004/4. 3-24.

http://www.szociologia.eu/sites/default/files/hir_csatolmanyok/globalizacio_es_a_nagyvarosi_ter_tarsadalmi_szerkezete_0.pdf

SZILÁGYI István

Európai integráció, globalizáció, regionalizmus.

<http://www.inco.hu/inco7/global/cikk8h.htm> (Letöltés: 2022.09.06.)

TEMESI István, dr.

2006 A regionalizmus Magyarországon a nyugat-európai tapasztalatok alapján.

In Uő: Regionalizmus, regionalizáció. Doktori értekezés, Pécs.

<https://ajk.pte.hu/sites/ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/temesi-istvan/temesi-istvan-vedes-ertekezes.pdf> 157-165.

TOMKA Béla

2023 Globalizáció Kelet-Közép-Európában a második világháború után: narratívák és ellennarratívák. Kronosz Kiadó

WOLFE, Alvin W.

1977 The Supranational organization of production: an evolutionary perspective. Current Anthropology 18 (4): 615–635

Tantárgy neve: Családi élet, háztartás, rokonság Európában és Magyarországon a középkortól napjainkig	Tantárgy Neptun kódja: Tárgyfelelős intézet: BTKAN5700
	Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Molnár Ágnes	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév:	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 0-2	Számonkérés módja:
Kreditpont:	Munkarend: nappali, levelező
Tantárgy feladata és célja: A speciálkollégium bemutatja azt a történeti fejlődési vonalat, amely a családi és rokonsági rendszerek mai jellemzőinek kialakulásához vezettek Európában az elmúlt évezredben. A kurzus egyaránt merít a történettudomány, történeti antropológia, történeti demográfia, néprajztudomány és kulturális antropológia felhalmozott tudásanyagából. Körbejárja a családszerkezet, a házassági és örökösödési stratégiák, a gyermeknemzés- és gyermeknevelés, családi-nemi szerepek változásának, a család gazdasági szerepének kérdéskörét éppúgy, mint a modernizációnak a családi és rokonsági rendszerekre gyakorolt hatásait és a legújabb korban észlelt válságjelenségek mibenlétét. A hallgatókat bevezeti a családkutatáshoz szükséges levéltári források felhasználásának módjaiba ugyanúgy, mint a recens témák antropológiai vizsgálatának eszköztárába.	
Fejlesztendő kompetenciák:	
tudás: Speciális ismeretekkel rendelkezik a komplex és hagyományos kultúrák hasonlóságairól és különbségeiről, érti azokat a főbb hazai, európai és globális társadalmi problémákat, amelyek meghatározzák a társadalomtudományi gondolkodás alaptendenciáit. Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a kulturális antropológia történetéről, elméleteiről és birtokában van a szakmai munkában közvetlenül alkalmazható antropológiai módszertani tudástartalmaknak. Ismeri és érti az alapvető szakanropológiai irányokat.	
képesség: Képes eligazodni a társadalmi konfliktusok és problémák bonyolult rendszerében, antropológiai ismereteire építve aktívan be tud kapcsolódni a társadalom szocio-kulturális jelenségeinek, változási tendenciáinak, konfliktusainak feltárását célzó különböző szakterületeken megvalósuló munkálatokba.	

Képes minőségi és mennyiségi adatok önálló antropológiai terepmunka során szerzett felgyűjtésére, bemutatására, értékelésére, értelmezésére, és magyarázatára, illetve az eredmények közvetítésére más tudományterületek szakemberei számára.

attitűd:

Tudatosan vállalja a hazai, a regionális és a kontinentális kulturális, vallási, kisebbségi és a társadalmi sokszínűséggel kapcsolatos európai értékelveket.

autonómia és felelősség:

Önállóan, bátran és felelősségteljesen vesz részt kulturális antropológiai szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában. Legjobb tudása szerint, elkötelezetten szolgálja és képviseli a kulturális antropológia szakmai érdekeit

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás:	Gyakorlat: 1. Rövid kutatástörténet 2. Család és háztartás. A „rég” családok körüli mítoszok eloszlata. A nagycsalád, kiscsalád, törzscsalád, háztartás fogalmak definiálása. Történeti demográfia és a Laslett-féle családrekonstrukciós módszer. 3. Párvalasztás, házasság, házassági stratégiák. Az egyház szabályozó szerepe. Európa Hajnal-féle felosztása a házassági rendszerek szerint. 4. A család mint a társadalom alapegysége: a társadalmi tőke átörökítésének stratégiái. Az Augustins-féle rendszer: Örökösödési rendszerek Európában. Zadrugák, patriarchális nagycsaládok, kiscsaládok, családciklusok és változásai. 5. A család beágyazottsága a helyi közösségbe. Társadalmi kapcsolatainak kibővítése: rokonság, műrokonság. 6. A család biológiai funkciói: szexualitás, gyermeknemzés. A házasságon kívüli és házasságon belüli nemi kapcsolatok szabályozása a középkortól, a házasságon kívül született gyermekek helyzete Családtervezés és születésszabályozás: ismeretek és tényleges gyakorlat. Az egyke és az „egyke” kérdései. 7. A család társadalmi funkciói. Gyermeknevelés, szocializáció. Gyermekgondozás: szoptatás és a dajkaságba adás gyakorlata. Az anyai szeretet története. 8. A gyermekkor „feltalálása” a kora újkortól. Az oktatás és taníttatás kérdései.
-----------------	---

	9. A magánélet „feltalálása” a kora újkortól: a nyilvános és az intimszféra elkülönülése. A család érzelmi funkciói: érzelmek kifejezése, elrejtése, feszültségek és érdekellentétek a családon belül. 10. Férfi-női kapcsolatok és nemi szerepek a paraszti társadalomban, a városi polgárságnál, az arisztokrácia esetében. A házastársi szeretet története A magyar viszonyok sajátosságai Európa más társadalmaihoz képest. Férfi erkölcs, női erkölcs: kettős morális mérce. Nemi szocializáció a preindusztriális/paraszti társadalomban. 11. A család mint gazdasági alapegység. A paraszti-, kézműves- és polgárcsaládok. A családi üzem működése. Csajanov elmélete. 12. A modernizáció hatásai a családra mint a társadalom alapegységére. A nők munkába állása. Individualizáció, foglalkozási atomizáció, a családi kapcsolatok szentimentalizációja. A patriarchális családi minta elhalványulása: a nők és gyermekek emancipációja a szülői és férji hatalommal szemben. Generációs szakadék, generációk közötti szolidaritás. A gyermek helyének megváltozása a családban: „királyi gyermek” szülőkkel, „királyi pár” gyermekkel, 13. „Válságjelenségek” a családban. A család mint társadalmi intézmény „dezinstitutionalizálása”, megrendülése, funkcióinak elvesztése. A párválasztás módjának megváltozása. A párkapcsolatok szentimentalizációja. Szexuális forradalom. A válások arányának növekedése. Magyar családok a szocialista és poszt szocialista társadalomban. 14. Összefoglalás
	Félévközi számonkérés módja és értékelése:- Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése: Kritérium tárgy, teljesítés Az írásbeli / szóbeli vizsga itt tüntetendő fel, illetve az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): A kurzus egy, a fenti témák alapján készített, saját levéltári vagy terepkutatásra alapozó, minimum 10-12 oldalas dolgozattal teljesíthető (Times New Roman betűtípus, min. 20.000 leütés). Kötelező irodalom:

Ariès, Philippe: Gyermek, család, halál. 1987. Bp., Gondolat, pp. 7-317.

Badinter, Elisabeth: A szerető anya. Az anyai érzés története a 17-20. században. 1999, Debrecen, Csokonai

Elias, Norbert: A civilizáció folyamata. 1987. Budapest, Gondolat

Faragó Tamás: Nemek, nemzedékek, család, rokonság. In: Magyar Néprajz VIII. Társadalom. Főszerk.: Paládi-Kovács Attila. Akadémiai Kiadó, Bp., 2000. pp. 393-483.

Jávorka Kata: A magyar paraszti erkölcs és magatartás. In: Magyar Néprajz VIII. Társadalom. Főszerk.: Paládi-Kovács Attila. Akadémiai Kiadó, Bp., 2000. . pp. 601-692

Shahar, Shulamith: A negyedik rend. A nők a középkorban. 2004. Bp., Osiris

Tomka Béla: Családfejlődés a 20. századi Magyarországon és Nyugat-Európában: konvergencia vagy divergencia? 2000. Budapest, Osiris Kiadó

Ajánlott irodalom:

Andorka Rudolf: Az ormánsági születéskorlátozás története. Valóság, 1975. 6., pp. 45–61.

Andorka Rudolf – Balázs Kovács Sándor: A háztartás összetétel típusai és változásai (Sárpilis, 1792–1804). Ethnographia, XCV. 1984., pp. 177–241.

Andorka Rudolf – Faragó Tamás: Az iparosodás előtti (XVIII–XIX. századi) család- és háztartásszerkezet vizsgálata. Agrártörténeti Szemle 1984. 3–4., pp. 402–437.

Ariès, Philippe: L'enfant et la vie familiale sous l'Ancien Régime (A gyermek és a családi élet az Ancien Régime időszakában) 1960, Paris, Plon

Augustins, Georges: Comment se perpétuer? Devenir des lignées et destins des patrimoines dans les paysanneries européennes (Miként örökössük magunkat tovább? A nemzetségek alakulása és az örökségek sorsa az európai parasztságban) 1990. Nanterres, Société d'Ethnologie

Berkner, Lutz: Rural family organisation in Europe: a problem in comparative history. Peasant Studies Newsletter.vol. 1. no. 4. pp. 145-156.

Bukodi Erzsébet: Ki, mikor, kivel (nem) házasodik? Párvalasztás Magyarországon. 2004, Budapest, Századvég K. _ Andorka Rudolf Társaság

Burguière, A. - Klapisch-Zuber, Ch. - Segalen, M. - Zonabend, F.(szerk.): Histoire de la famille (A család története) 1986. Histoire de la famille, Paris, A. Colin

Bouchard, Georges: La reproduction familiale en territoires neufs. Comparaison sur les données québécoises et françaises (A családi reprodukció új területeken. A québec-i és a francia adatok összehasonlítása). Annales E.S.C., 1990., pp. 421-451.

Bourdieu, Pierre: Célibat et condition paysan. (Aggregénység és paraszti állapot) Études Rurales 1962. pp. 83-134.

Bourdieu, Pierre: Les stratégies matrimoniales (Házassodási stratégiák). Annales E. S. C. 1972. 4-5. pp. 1105-1127.

Corrin, Chris: Magyar Women. Hungarian Women's Lives 1960s-1990s. New York, 1994. St. Martin's Press

Cseh-Szombathy László: A család értékeinek változása, és ennek hatása a családi funkciók alakulására. In: Utasi Ágnes (szerk.): Társas kapcsolatok. 1991. Bp., Gondolat)

Cseh-Szombathy László: Család a mai magyar társadalomban 1994.

Cseh-Szombathy László: Családszociológiai problémák és módszerek. 1979. Gondolat Kiadó

Cseh-Szombathy László: A mai magyar család. 1983. Budapest, Magyar Nők Országos Tanácsa

Cseh-Szombathy László: A rokonság szerepe a mai magyar társadalomban. Magyar Tudomány, 1987. 5. sz., pp. 348-358.

Csilléry Klára. K.: A parasztgyermek helye a lakásban. Ethnographia, 1981. pp. 59-65.

Deáky Zita-Krász Lilla: Minden dolgok kezdete. A születés kultúrtörténete Magyarországon (XVI-XX. század). 2005, Budapest, Századvég

Elek Péter - Gunda Béla - Hilscher Zoltán et al.: Elsüllyedt falu a Dunántúlon. Kemse község élete. 1936. Budapest

Faragó Tamás: Háztartásszerkezet és falusi társadalomfejlődés Magyarországon, 1787–1828. (Történeti statisztikai tanulmányok 3.) 1977., Budapest

Faragó Tamás: Paraszti háztartás és munkaszervezet-típusok Magyarországon a 18. század közepén. Pilis-Buda környéki birtokos paraszti háztartások 1745–1770 között. (Történeti statisztikai füzetek 7.) 1985., Budapest

Faragó Tamás: Rokonsági viszonyok a 18. században. Demográfia 1996. pp. 241-262.

Fél Edit - Hofer Tamás: Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban. 1997. Bp. Balassi Kiadó

Fél Edit: A nagycsalád és jogszokásai a Komárom megyei Martoson. 1941. Budapest

Flandrin, J-L.: Familles, parenté, maison, sexualité dans l'ancienne société (Családok, rokonság, ház, szexualitás a régi társadalomban) 1976., Paris, Hachette

Foster, Georg M.: Peasant society and the image of the limited goods. American Anthropologist, 1965, 67/2., pp. 293-315.

Gémes Balázs: A népi születésszabályozás (magzatelhajtás) Magyarországon a XIX-XX. században. I. 1987, MTA Néprajzi Kutató Csoport

Goody, Jack: L'Evolution de la famille et du mariage en Europe. 1984. Paris, A. Colin, 304 p.

Goody, Jack: The Development of the Family and Marriage in Europe. 1983. Cambridge, H. Sas Judit: Életmód és család. Az emberi viszonyok alakulása a családban. 1973. Budapest, MTA Szociológiai Kutatóintézet.

H. Sas Judit: Nőies nők, férfias férfiak. A nőkkel és a férfiakkal kapcsolatos társadalmi sztereotípiák élete, eredete és szocializációja. 1984. Budapest, Akadémiai Kiadó

Hajnal, John: European Marriage Patterns in Perspective. In: Glas, D. V.-Eversley, D. E. C., (szerk.): Population In History. 1965. London, pp. 10-143.

Hareven, Tamara: The Family Life Cycle in Historical Perspective. In: Cuisenier, Jean - Segalen, Martine (szerk.): Le Cycle de la vie familiale dans les sociétés européennes, 1977. Paris-La Haye, Mouton

Hegedűs András: A falusi család gazdasági funkciójában bekövetkező változások és következményeik. In: Lőcsei Pál: A család és a házasság a mai magyar társadalomban. 1971. Budapest, Közgazdasági és Jogi Kiadó

Imhof, Arthur: Elveszített világok. Hogyan gyűrték le eleink a mindennapokat – és miért boldogulunk mi ezzel olyan nehezen... 1992. Budapest, Akadémiai Kiadó

Jávor Kata: Kontinuitás és változás a társadalmi és tudati viszonyokban. In: Bodrogi Tibor (szerk.): Varsány. Tanulmányok egy észak-magyarországi falu társadalomnéprajzához. 1978. Bp. Akadémiai Kiadó

Jávor Kata - Molnár Mária - Szabó Piroška - Sárkány Mihály: A falusi társadalom a szocializmus időszakában. In: Paládi-Kovács Attila (szerk.): Magyar Néprajz VIII. Társadalom. 2000. Budapest, Akadémiai Kiadó, pp. 977-1006.

Kiss József: Családi és rokonsági rendszerek Homokmégyen. In: Utasi Ágnes (szerk.): Társas kapcsolatok. 1991. Gondolat

Kresz Mária: A hagyományokba való belenevelődés egy parasztfaluban. In: Ortutay szerk. Néprajzi tanulmányok 1949. Budapest

Laslett, P.: La famille et le ménage: approches historiques (A család és a háztartás: történeti megközelítések) 1972. Annales E. S. C. n° 3-6., pp. 847-848.

Laslett, Peter: Family and household as work group and kin group: areas of traditional Europe compared. In Wall, R. – Robin, J.- Laslett, P.(szerk.): Family forms in historic Europe. 1983. Cambridge)

Laslett, Peter: Le cycle familial et le processus de socialisation: caractéristiques du schéma occidental considéré dans le temps. (A családi ciklus és a szocializáció folyamata: a nyugati séma jellemzőinek időbeli vizsgálata) In:

Cuisenier, Jean - Segalen, Martine (szerk.): Le Cycle de la vie familiale dans les sociétés européennes, 1977. Paris - La Haye, Mouton, pp. 317-338.

Le Play, Frédéric : L'Organisation de la famille (A család szerveződése). 1870, Paris

Le Roy Ladurie, Emmanuel: Montaillou, egy okszitán falu életrajza. 1997., Osiris Kiadó, 608 p

Le Roy Ladurie, Emmanuel: Système de la coutume: structures familiales et coutumes d'héritage en France au XVIe siècle. (A szokás rendszere: családszerkezetek és örökösödési szokások Franciaországban a XVI. században) Annales E. S. C. 1972. 4-5.

Lévai Katalin: A nő szerint a világ. 2000., Budapest, Osiris Kiadó

Lócsei Pál: A család és a házasság a mai magyar társadalomban. 1971. Budapest, Közgazdasági és Jogi Kiadó

Macfarlane, Alan: Az angol individualizmus története. 1993. Budapest, Századvég K.- Hajnal István Kör

Mead, M.: Le fossé des générations. (Szakadék a generációk között) 1971. Paris. De Noël (angol nyelvű kiadás: 1970. New York)

Medick, Hans: A protoindusztriális családi gazdaság. In: Kövér György (szerk.): Magyarország társadalomtörténete. II., 1994. Budapest.

Morvay Judit: Asszonyok a nagycsaládban. A mátraalji palóc asszonyok élete a múlt század második felében 1956. Budapest

Nagy Janka Teodóra: „Ez férfi, ez asszonyi munka...” Szokásjogi és etnikai sajátosságok a nemek szerinti munkamegosztásban. In Küllös Imola szerk.: Hagyományos női szerepek. Nők a populáris kultúrában és a folklórban. Budapest, Magyar Néprajzi Társaság – Szociális és Családügyi Minisztérium Nőképviseleti Titkársága 1999. pp. 56-2.

Nagy Olga: A törvény szorításában. Paraszti értékrend és magatartásformák. 1989, Budapest, Gondolat

Őrszigethy Erzsébet: Asszonyok férfisorban. 1986. Budapest, Szépirodalmi Kiadó

Péter Katalin (szerk): Gyermek a kora újkori Magyarországon. „adott Isten hozzánk való szeretetéből... egy kis fraucimmerecskét nekünk”. 1996, Budapest, MTA Történettudományi Intézete

Radvánszky Béla, báró: Magyar családélet és háztartás I-III. 1879., 1896

S. Molnár Edit: Családi értékek – magatartások – demográfia tendenciák. 1999. Századvég, új folyam 14. szám, pp. 31-48.

Sárkány Mihály: A lakodalom funkciójának megváltozása falun. Ethnographia, 1983.

Segalen, Martine: Mari et femme dans la société paysanne (Férj és feleség a paraszti társadalomban). 1980., Paris, Flammarion

Segalen, Martine: Sociologie de la famille (A család szociológiája). 1981., (1993.) Paris, Armand Colin 283 p.

Shorter, Edward: La naissance de la famille moderne (A modern család születése), 1977., Paris, Le Seuil, 379 p.

Szabó László: Munkaszervezet és termelékenység a magyar parasztságnál a XIX-XX. században. 1968. Szolnok

Tárkány Szűcs Ernő A család. In Uő: Magyar jogi népszokások. 1981, Budapest, Gondolat

Tóth István György: A törvényes és törvénytelen szerelem konfliktusai a 18. szd-i magyar falvakban. In: Á. Varga László szerk.: Rendi társadalom- polgári társadalom 3. Társadalmi konfliktusok. 1991. Salgótarján

Tóth Olga: Családformák és együttélési minták a mai magyar társadalomban In: Szerepváltozások. Jelentés a nők helyzetéről. Szerkesztette: Lendvai Katalin és Tóth István György. TÁRKI, MM, Egyenlő Esélyek Titkársága, 1997. pp. 73-85.

Utasí Ágnes: Családok és életstílusok. 1989. Budapest, MSZMP KB Társadalomtudományi Kutatóintézete

Utrio, Kaari: Éva lányai. Az európai nőtörténete. 1989, Budapest, Corvina

Vajda Mária: A házasságon kívüli kapcsolatból származó gyermekek helyzete a parasztközösségekben In.: T. Bereczki Ibolya (szerk.): Gyermekvilág a régi magyar falun I. 1995. 187-226. pp.

Vidacs Bea: Komaság és kölcsönösség Szentpéterszegen. Ethnographia, 1985., pp. 509-529.

Zsigmond Gábor: Az 1960-70-es évek fordulójának családtípusai. Bodrogi Tibor (szerk.): Varsány. Tanulmányok egy észak-magyarországi falu társadalomnéprajzához. 1978. Bp. Akadémiai Kiadó

Tantárgy neve: Szakmai gyakorlat I-VI.	Tantárgy Neptun kódja: BTKAN5600, BTKAN5601, BTKAN5602, BTKAN5603, BTKAN5604, BTKAN5605 Tárgyfelelős intézet: AFTI
	Tantárgyelem: a tantárgy szakindítási kérelem szerinti besorolása: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Dobák Judit PhD	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 5	Előfeltétel: -.
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyak.
Kreditpont:	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A kurzus célja, hogy a hallgatók valós intézményi vagy terepi környezetben alkalmazzák az elméleti ismereteiket, fejlesszék szakmai kompetenciáikat, és tapasztalatot szerezzenek a választott szakterület gyakorlati működéséről. A gyakorlat során a hallgatók önállóan dolgoznak, de rendszeres konzultációk és reflexiós alkalmak révén az oktató támogatja a tanulási folyamatot. A kurzus a szakmai gyakorlat dinamikájához igazodik. Fejlesztendő kompetenciák: m) tudása n) képességei o) attitűdje p)-autonómiája és felelőssége	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás:	Gyakorlat: 1. hét – Bevezetés és felkészítés • A szakmai gyakorlat célja, elvárások, dokumentációs kötelezettségek • Intézményi háttér, etikai kérdések, szerepek tisztázása 2. hét – Gyakorlati hely bemutatása • A hallgatók bemutatják választott intézményüket / terepüket • Feladatkörök, célcsoport, működési keretek 3–9. hét – Szakmai gyakorlat megvalósítása • A hallgatók heti rendszerességgel terepen dolgoznak • Online vagy személyes konzultációs lehetőség az oktatóval • Reflexiós napló vezetése 10. hét – Köztes reflexió • Tapasztalatok megosztása, dilemmák, tanulási pontok

	• A gyakorlat újratervezése, ha szükséges 11-14. hét – Zárás és értékelés • Reflexiós beszámoló, prezentáció vagy portfólió bemutatása • A szakmai fejlődés értékelése, visszajelzések
Félévközi számonkérés módja és értékelése: A szakmai gyakorlati hely igazolása alapján megfelelt/nem felelt meg érdemjeggyel zárul.	
Kötelező irodalom: 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet A felsőoktatási szakképzésről és a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200230.kor	